

KUOPION HIIPPAKUNNAN PIISPA

Ehtoollinen ja diakonian virka – ohje Kuopion hiippakunnan seurakunnille

Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva huolenpito, laupeus ja avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. Tämä huolenpito ilmenee myös vanhassa tavassa viedä Herran pyhä ehtoollinen yhteisestä jumalanpalveluksesta niille, jotka eivät sairauden, vanhuuden heikkouden tai muun vastaavan syyn takia pääse osallistumaan kirkkotilassa vietettävään messuun. Tapa tunnetaan jo vanhimmassa tunnetussa kristillisen jumalanpalveluksen kuvauksessa 100-luvun puolivälissä: ”Sitten ehtoollisrukouksin siunattu leipä ja viini jaetaan jokaisen nautittavaksi, ja niille, jotka eivät ole läsnä, diakonit vievät heidän osuutensa” (Justinos Marttyyri, Apologia 1:67).

Piispainkokouksen 9.9.2009 hyväksymässä Jumalanpalveluksen oppaassa ”Palvelkaa Herraa iloiten” (s. 102) annetaan lyhyt ohje siitä, kuinka diakonian viranhaltija voi viedä Herran pyhän ehtoollisen yhteisestä jumalanpalveluksesta sairaille ja muille poissaoleville. Sen pohjalta Kuopion hiippakunnassa sovelletaan seuraavia käytäntöjä.

1. Herran pyhää ehtoollista vietetään jumalanpalveluksessa. Ehtoollisen ja siihen kuuluvan leivän ja viinin pyhittämisen (konsekraatio) toimittaa pappi. On suositeltavaa, että diakonian virkaan vihityt osallistuvat ehtoollisen jakamiseen (distribuutio) jumalanpalveluksessa.
2. Jos diakonian virkaan vihitty vie yhteisessä jumalanpalveluksessa pyhitetyn ehtoollisleivän ja -viinin sairaalle, hän toimii ehtoollisavustajan tehtävässä. Tällöin konsekraatiota ei enää toisteta.
3. Ennen jakamista hän tervehtii ystävällisesti seurakuntalaista ja kertoo lyhyesti tuovansa ehtoollista yhteisestä jumalanpalveluksesta. Hän asettaa ehtoollisleivän ja -viinin peitettyinä sopivaan paikkaan ja valmistaa sairasta hengellisesti sakramentin vastaanottamiseen.
4. Sakramentin vastaanottamiseen valmistava osa riippuu ehtoolliselle osallistuvan terveydentilasta ja voinnista. Tervehtimisen jälkeen diakonian viranhaltija voi esimerkiksi lukea käsikirjasta synnintunnustuksen ja -päästön, evankeliumin ja Isä meidän -rukouksen. Voidaan lukea myös muu sopiva rukous sekä uskontunnustus. Jos ehtoollisen asetuskertomusta (asetussanat) käytetään, se luetaan johdantosanojen yhteydessä evankeliumin julistamisen merkityksessä ja siten, että ehtoolliselementit ovat peitettyinä. Tämän jälkeen ehtoollisleipä ja -viini otetaan esille ja jaetaan ehtoollisvieraille. Jos potilas on erityisen heikko, hänelle voidaan jakaa ehtoollinen vain toisessa muodossa (joko leipä tai viini). Jakamisen jälkeen lausutaan siunaus.

5. Edellä kuvatun käytännön tarkoituksena on palvella erityisesti niitä, jotka eivät sairauden, vanhuuden heikkouden tai muun vastaavan syyn takia voi osallistua seurakunnan yhteiseen messuun kirkkotilassa.
6. Ehtoollisen viemistä varten tarvitaan asianmukaiset matkaehtoollisvälineet: *sakramenttilipas* ehtoollisleipien ja asianmukaisesti merkitty *pullo* ehtoollisviinin kuljettamista varten, *kalkkiliina* ehtoollisvälineiden peittämistä varten, *ehtoollisleipälautanen* Herran ruumiin jakamista varten, *ehtoollispikari(t)* viinin jakamista varten sekä tarvittaessa kankainen tai paperinen *puhdistusliina*.
7. Diakonian viranhaltija voi käydä jakamassa ehtoollisen joko yksityiskodissa, palvelukodissa tai hoitolaitoksessa. Mikäli laitospvierailun yhteydessä ehtoollinen jaetaan usealle ihmiselle samassa tilassa, ehtoolliselementit asetetaan peitettynä erilliselle alttaripöydälle, jolla voi olla valkoinen liina, risti/ikoni ja kynttilä.
8. Vierailulle varataan vain tarvittava määrä ehtoollisleipää ja -viiniä. Tulee pyrkiä siihen, että siunatut ehtoollisaineet käytetään loppuun ehtoollisen aikana.
9. Koska seurakunnan yhteistä ehtoollista vietetään apostolien tavan mukaan sunnuntaina, Kristuksen ylösnousemuksen päivänä, on toivottavaa, että tässä ohjeessa kuvattua tapaa voitaisiin käyttää erityisesti sunnuntaina. Tämä edellyttää, että seurakunnassa sovitaan työajoista hyvässä hengessä.

Edellä mainituista ja muista yksityiskohdista sovitaan kirkkoherran johdolla. Asiasta on hyvä keskustella myös seurakunnan muiden työntekijöiden kanssa ja tiedottaa tästä mahdollisuudesta seurakuntalaisia ja seurakunnan alueella toimivia palvelulaitoksia.

Kuopiossa 15. päivänä lokakuuta 2021

Jari Jolkkonen

Kuopion hiippakunnan piispa

LIITE:

- Esimerkki ehtoollisen jakamisesta sairaalle ilman konsekraatiota